

Γιάννης Παλαβός

ΤΟ ΠΑΙΔΙ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

ΑΘΗΝΑ 2019

ΝΕΦΕΛΗ / ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Γιάννης Παλαβός, *Το παιδί*

Στο εξώφυλλο:

Έργο του Τάκη Γιαννούσα (1923-2010): «Ο άγιος Διονύσιος ο εν Ολύμπω. Άγγελοι, ζώα, ο Ξερόλακκας που πλημμυρίζει, μάτιο που έπεσε στο νερό, στο φουσκωμένο ποτάμι βάρκες. Το άρμα του προφήτη Ηλία, η κιβωτός που σώζει».

Τέμπερα σε νοβοπάν, 73x52 εκ.

Το έργο αναδημοσιεύεται από το λεύκωμα *Τάκης Γιαννούσας του Μορφωτικού Ομίλου Βελβεντού* (2008), απ' όπου προέρχεται η περιγραφή που έδωσε ο ζωγράφος. Η αναδημοσίευση γίνεται με την άδεια του Μ.Ο.Β. και των κληρονόμων του Τάκη Γιαννούσα.

Σχεδιασμός βιβλίου: Περικλής Δουβίτσας

Επιμέλεια: Γιούλικα Σαμαρά

Διόρθωση: Πάνος Αστίθας

1η έκδοση, Μάρτιος 2019

ISBN: 978-960-504-239-4

Για την ελληνική έκδοση:

© Εκδόσεις ΝΕΦΕΛΗ και Γιάννης Παλαβός

Ασκληπιού 6, Αθήνα 106 80

τηλ.: 210 3639962 – fax: 210 3623093

www.nefelibooks.com

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ελάφι, σελ. 9
Ο σταυρός, σελ. 17
Η λιακάδα, σελ. 27
Ο Γιάννης, σελ. 37
Ζήνος, σελ. 47
Μάτια, σελ. 55
Μεγάλος, σελ. 63
Στη γέφυρα, σελ. 67
Βάγια, σελ. 79
Το δέντρο, σελ. 87
Η πένσα, σελ. 95
Το παιδί, σελ. 101
Πρώτες δημοσιεύσεις, σελ. 107

Ελάφι

ΣΤΕΚΕΣΑΙ στο ξύλινο γεφυράκι πάνω απ' τον Θολόλακκα. Είσαι δεκατεσσάρων ετών. Έχεις αφήσει το ποδήλατο στο δάπεδο της γέφυρας. Είναι Φεβρουάριος, ο χείμαρρος κατεβαίνει ορμητικός. Το νερό αφρίζει κάτω απ' τα πόδια σου. Έχεις γείρει στην κουπαστή. Χαζεύεις τα μικρά ουράνια τόξα που αιωρούνται πάνω απ' το νερό. Δίπλα ξεκινούν τα πρώτα έλατα που φτάνουν ως την κορυφή του βουνού. Πιο πέρα, πάνω από δύο χιλιόμετρα, κοκκινίζουν οι στέγες του χωριού. Κάτω το βλέμμα ανοίγεται χαμηλά ως τη λίμνη, εκεί που καταλήγει ο λάκκος. Με το αριστερό χέρι στηρίζεις το κεφάλι σου, με το δεξί κρατάς ένα σάντουιτς (μαρούλι, φέτα, λάδι, ελιές, ρίγανη) που σου ετοίμασε η γυναίκα του πατέρα σου – έτσι τη λες κι έτσι θα τη λες. Ακούς τον παφλασμό του νερού κι ούτε ξέρεις τι σκέφτεσαι. Βιντεοπαιχνίδια, μπασκέτες, συμμαθήτριες, την κηδεία (το Πάσχα κλείνουν τρία χρόνια). Σκέφτεσαι το σχολείο και σκέφτεσαι το καλοκαίρι που θα λείπεις έναν μήνα κατασκήνωση. Στέκεσαι και

κοιτάς το νερό και ξαφνικά τα μάτια σου μόλις που συλλαμβάνουν πλάι σου κίνηση. Στρέφεις το κεφάλι και βλέπεις ένα ελάφι. Είναι αρσενικό, ως ενός έτους. Τα κέρατά του έχουν αρχίσει να φυτρώνουν. Είναι ασθενικό, κρυώνει. Στέκει στο χείλος του λάκκου, αριστερά της γέφυρας. Σε κοιτάζει και το κοιτάζεις κι εσύ. Του χαμογελάς, έπειτα κόβεις μια μπουκιά απ' το φαγητό σου και του την πετάς. Το ελάφι πισωπατά, ύστερα μένει ακίνητο. Πλησιάζει διστακτικά. Πάει να μυρίσει το φαγητό, αλλά, όπως σηκώνει το πόδι, το ασβεστόχωμα υποχωρεί και το ελάφι γλιστράει στο νερό. Βγάζει μια κραυγή σαν φιλό γάβγισμα, αλλά γρήγορα τη σβήνει η βουή του λάκκου. Το ελάφι πασχίζει να κρατηθεί, κουνάει τα πόδια του, προσπαθεί να καρφώσει τα κέρατά του στο χώμα της κοίτης. Το νερό το παρασέρνει. Έχει ήδη απομακρυνθεί τουλάχιστον είκοσι μέτρα. Χώνεις το σάντουιτς στη σχάρα κι αρπάζεις το ποδήλατο. Βγαίνεις στον δρόμο και κατεβαίνεις παράλληλα με τον χείμαρρο κάνοντας πετάλι σαν

τρελός. Κοιτάς μια τις λακκούβες στον χωματόδρομο και μια το ελάφι στο νερό. Το βλέπεις που παλεύει ενώ ο χείμαρρος το στέλνει πότε στη μια μεριά και πότε στην άλλη, καθώς το ρίχνει πάνω σε πέτρες και τσάκνα κι εγκαταλελειμμένα αγροτικά σύνεργα και μπάζα. Ποδηλατείς όσο γρηγορότερα μπορείς, έχεις ιδρώσει, αλλά το νερό είναι ορμητικό, δεν προφταίνεις το τραυματισμένο ζώο. Μόνο το βλέπεις να παραδέρνει υπό τον ήχο των παφλασμών που μπερδεύεται στ' αυτιά σου με το σφύριγμα του ανέμου. Κοντεύεις πια στο μικρό δέλτα του χειμάρρου, τριακόσια μέτρα απ' τη λίμνη. Τότε βλέπεις το ελάφι καρφωμένο σ' έναν βράχο που υψώνεται περίπου ένα μέτρο, καταμεσής στο νερό. Η ορμή το έριξε πάνω του, το τίναξε ψηλά απ' την επιφάνεια και το σώμα έμεινε στην πέτρα. Η πέτρα, εκεί που δεν φτάνει το νερό, είναι βαμμένη στο αίμα. Πλησιάζεις, αφήνεις το ποδήλατο στην όχθη. Δεν μπορείς να καταλάβεις αν το ζώο είναι νεκρό. Πάντως δεν κουνιέται. Σουρουπώνει.

Τα ελάφια βγαίνουν για τροφή όταν το φως είναι λιγοστό, σκέφτεσαι. Προσπαθείς να πας κοντά, προσεκτικά, μη γλιστρήσεις. Μπαίνεις στο διπλανό χωράφι, κόβεις ένα κλαδί από μια νεαρή μηλιά. Κεντρίζεις με τη βέργα το ζώο. Τίποτα. Αποφασίζεις να κατέβεις. Από μακριά βλέπεις τα αναμμένα φώτα του χωριού. Ο πατέρας σου κι αυτή θα γύρισαν απ' το κλάδεμα, πρώτη μέρα. Σου είπαν κι εσένα να πας, αλλά έχεις να τους μιλήσεις μέρες. Έτσι πήρες το ποδήλατο και βγήκες στις πλαγιές. Βρίσκεις ένα πάτημα και κατεβαίνεις. Ο λάκκος, καθώς πέφτει το σκοτάδι, σου μοιάζει ακόμα πιο μακρινός. Θα 'ναι ενάμισι μέτρο βάθος, σκέφτεσαι. Και μπαίνεις στο νερό. Στην αρχή είναι παγωμένο, μετά πιο παγωμένο. Αλλά δεν σε νοιάζει. Συγκεντρώνεσαι στο κάθε βήμα, το ένα πόδι μετά το άλλο. Είσαι στο νερό ως τον αφαλό, όμως έχεις μουσκέψει ολόκληρος. Στη μύτη σου οσμή από καυσόξυλα, στα βλέφαρα κρύσταλλοι. Απλώνεις τα χέρια, πιάνεις το ζώο. Θα ζυγίζει δεκαπέντε κιλά. Το ρί-

χνεις στους ώμους σου, το περνάς γύρω απ' τον λαιμό. Η επιστροφή τώρα είναι δυσκολότερη, δεν μπορείς να ελιχθείς, η ισορροπία σου κλονίζεται με το παραμικρό. Νερό και αίμα στάζουν στο στήθος σου. Σταματάς να πάρεις μια ανάσα, το ψύχος περονιάζει, σε διαπερνά. Αναζητάς το σημείο απ' όπου κατέβηκες, ο ήλιος έδυσε, δεν το διακρίνεις. Το νερό φουσκώνει ασταμάτητα. Κοντοστέκεσαι. Εάφνου νιώθεις στον λαιμό σου την ανάσα του ελαφιού. Δεν το πιστεύεις, λες είναι ο αέρας. Αλλά το ζώο ανασαίνει. Κι απλώνεις το πόδι και προχωράς και με το βάρος στους ώμους προσπαθείς να σκαρφαλώσεις μέχρι έξω. Το ασβεστόχωμα έχει ποτίσει, κοτρόνες κατρακυλούν, γονατίζεις. Και φαχουλευτα με το πόδι, μετά από ώρα, ενώ ο αποσπερίτης ανατέλλει πάνω απ' την κοιλάδα, εσύ φτάνεις στην όχθη. Στάζεις, κρυώνεις. Έχεις ακόμα το ζώο στους ώμους. Βγάζεις τον φακό του ποδηλάτου και μπαίνεις στον γειτονικό μηλεώνα. Κοιτάς τριγύρω, στην άλλη άκρη είναι το παράπηγμα για τα τελάρα. Ανοί-

γεις βήμα, διασχίζεις το χωράφι. Η πόρτα είναι μανταλωμένη, την κλοτσάς, ξεχαρβαλώνεται. Στερεώνεις πίσω της δυο τενεκέδες, ακουμπάς τον φακό στην άκρη, να φέγγει όσο γίνεται περισσότερο χώρο. Ύστερα πας στον πάγκο του αραδιάσματος. Απιθώνεις απαλά το ελάφι. Ο μουσαμάς του πάγκου είναι φθαρμένος και νοτίζει, τον βάφει ένα νερουλό ροζ. Στο μεταξύ τρέμεις. Έχεις πυρετό. Ψάχνεις για φωτιά. Δεν βρίσκεις. Τρέχεις στο ποδήλατο, παίρνεις τα σπέρτα σου. Επιστρέφοντας μαζεύεις πεσμένα κλαριά και μέσα στο παράπηγμα ανάβεις φωτιά. Τώρα ο χώρος φωτίζεται καλά, είναι μια σταλιά, σύντομα θα πυρώσει. Στις γωνιές βλέπεις αράχνες, περιττώματα ποντικών. Βγάζεις τα ρούχα σου, τα απλώνεις να στεγνώσουν. Πιάνεις τον πάγκο, τον τραβάς κοντά στην εστία. Σκύνεις πάνω απ' το ελάφι. Μόλις που ανασαίνει. Είναι πληγωμένο σ' όλο του το σώμα. Σκουπίζεις το αίμα του μ' ένα στεγνό κομμάτι από τη φανέλα σου, το χαϊδεύεις στο κεφάλι. Παίρνεις από τη σχάρα του ποδηλά-

του το σάντουιτς, το κόβεις κομμάτια, προσπαθείς να το ταΐσεις. Ύστερα από λίγο το ελάφι παύει να αναπνέει. Μένεις πάνω του, γυμνός, η σκιά σου καταλαμβάνει όλη την καλύβα. Έξω απ' το παράθυρο ακούς βροχή. Απ' το χωριό φτάνει η καμπάνα, δεν μπόρεσες να μετρήσεις πόσες φορές χτύπησε, σίγουρα ο αριθμός ήταν διψήφιος. Στέκεσαι έτσι όρθιος και λες δεν θα κλάψω, ύστερα κλαις. Κι αναποδογυρίζεις μια κλούβα, κάθεσαι ανάμεσα στη φωτιά και το ελάφι και λες απόψε θα μείνω εδώ, δεν θέλω, δεν πρόκειται να γυρίσω σπίτι.